

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 310-35/20-01/22
URBROJ: 371-04-20-18
Zagreb, 6. listopada 2020.

METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA JAVNU USLUGU OPSKRBE PLINOM I ZAJAMČENU OPSKRBU

- popratni dokument uz donošenje (nakon javnog savjetovanja) -

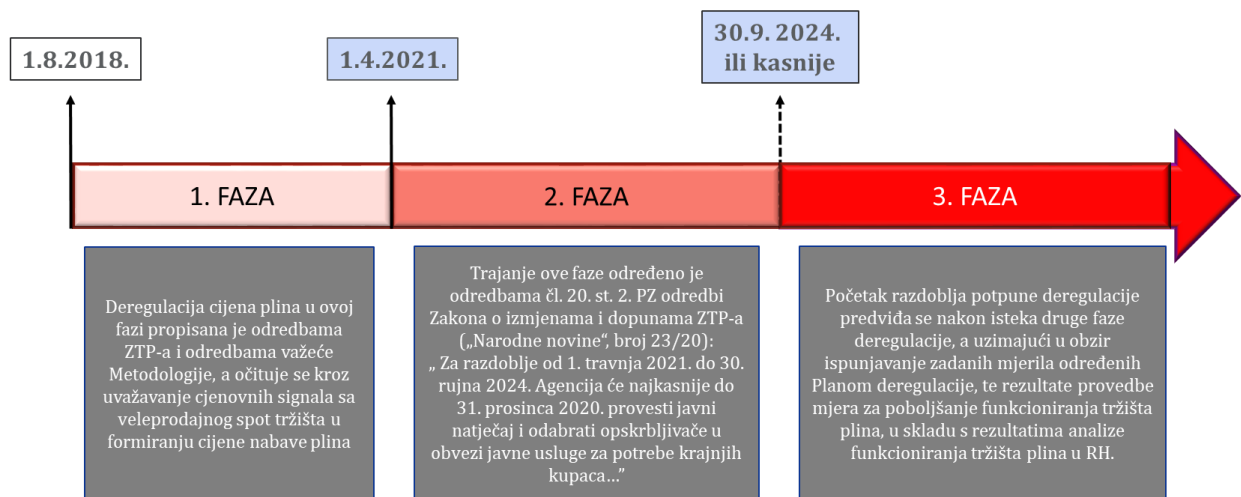
Opskrba plinom u obvezi javne usluge predstavlja mjeru zaštite krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo putem reguliranja uvjeta opskrbe plinom. Javna usluga opskrbe plinom, u skladu s odredbama Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18 i 23/20) (dalje: ZTP), obavlja se prema reguliranim uvjetima, pri čemu opskrbljivač u obvezi javne usluge isporučeni plin krajnjim kupcima naplaćuje primjenom važećih iznosa tarifnih stavki donesenima sukladno metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu. Osim toga, ZTP-om je propisana mjera zaštite krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav putem prava na zajamčenu opskrbu, a način određivanja iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu također propisuje metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu.

Regulatorni mehanizmi zaštite krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu, osim odredbama ZTP-a, propisani su i odredbama Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, broj 50/18, 88/19 i 39/20).

S ciljem razrade propisanog zakonskog okvira budućeg modela javne usluge, a kako bi prikupila ideje i prijedloge dionika energetskeg sektora, HERA je u razdoblju od 1. do 25. kolovoza 2020. provela [javno savjetovanje o razvoju modela javne usluge opskrbe plinom](#), a koje je obuhvaćalo dvije cjeline:

- **provedbu javnog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge** za razdoblje od 1. travnja 2021. te
- definiranje i izradu **Plana deregulacije cijena plina**.

Naime, razvoj modela javne usluge opskrbe plinom, kroz prvu i drugu fazu deregulacije cijena plina kao jedne od mjera za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja i osiguranje optimalnog funkcioniranja tržišta plina, određen je odredbama ZTP-a, dok će se modalitet i obuhvat opskrbe u obvezi javne usluge u trećoj fazi i eventualnim daljnjim fazama razmotriti u postupku donošenja plana deregulacije i definirati Planom deregulacije cijena plina.

Slika 1. Deregulacija cijene plina po fazama

U razdoblju od 1. travnja 2021., javna usluga opskrbe plinom trebala bi doprinosti stvaranju dodatnih preduvjeta za razvoj učinkovitog tržišnog natjecanja i tržišnom formiranju krajnje cijene opskrbe plinom uz osiguranje zaštite krajnjih kupaca. Prijelaznim i završnim odredbama ZTP-a propisano je da će HERA, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024., najkasnije do 31. prosinca 2020. provesti javni natječaj i odabrati opskrbljivače u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca u skladu s člancima 61. i 62. ZTP-a.

Također se, u skladu s odredbama ZTP-a, nakon 31. ožujka 2021. ukida uloga opskrbljivača na veleprodajnom tržištu koji obavlja opskrbu u obvezi javne usluge za opskrbljivače u obvezi javne usluge koji su ga odabrali. Jednako tako, HERA nakon 31. ožujka 2021. više ne određuje referentnu cijenu plina.

U svrhu unaprjeđenja i daljnjeg razvoja javne usluge opskrbe plinom, a uzimajući u obzir prijedloge i mišljenja zainteresirane javnosti prikupljene tijekom navedenog javnog savjetovanja, HERA je na 19. sjednici Upravnog vijeća održanoj 9. rujna 2020. utvrdila Prijedlog Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (dalje: Prijedlog Metodologije).

O Prijedlogu Metodologije provedena je javna rasprava u razdoblju od 10. do 24. rujna 2020. Tijekom trajanja javne rasprave pet energetskih subjekata dalo je primjedbe i prijedloge dorade Prijedloga Metodologije. Rezultati javne rasprave sa skraćenim prikazom primjedbi i prijedloga, kao i statusom svake od njih (prihvaćeno/nije prihvaćeno) prikazani su u zasebnom dokumentu.

Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu (dalje: Metodologija) detaljno se definira **okvir regulacije cijene javne usluge opskrbe plinom u razdoblju od 1. travnja 2021.**, kao i **preduvjeti za provedbu javnog natječaja** za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge.

Osnovni kriterij za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge na javnom natječaju, u skladu s odredbama ZTP-a, je najniži trošak opskrbe plinom, pri čemu će efekt tržišnog natjecanja među opskrbljivačima plinom omogućiti ostvarivanje koristi za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo, s obzirom da će za opskrbljivača u obvezi javne usluge za svako distribucijsko područje biti odabran najkvalificiraniji i najkonkurentniji ponuđač na natječaju.

Slijedom navedenog, Metodologija sadrži sljedeće bitne promjene u utvrđivanju krajnje cijene opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja 2021. u odnosu na sadašnje razdoblje koje traje do 31. ožujka 2021.:

- mijenja se **struktura krajnje cijene opskrbe plinom**, odnosno obuhvat troška opskrbe plinom, na način da **trošak nabave plina** odražava isključivo cijenu plina na referentnom plinskom tržištu, dok se svi troškovi poslovanja opskrbljivača u obvezi javne usluge, uključujući troškove korištenja plinske infrastrukture, troškove energije uravnoteženja, ostale operativne troškove i maržu opskrbljivača u obvezi javne usluge, izdvajaju u zasebnu komponentu **troška opskrbe plinom** koja je ujedno i osnovni kriterij za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge na javnom natječaju,
- **regulacijska godina** za koju se utvrđuje krajnja cijena opskrbe plinom jednaka je plinskoj godini, osim u prijelaznom razdoblju od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024.,
- **trošak nabave plina** određuje se prema stvarnom kretanju cijene plina na referentnom plinskom tržištu za razdoblje koje neposredno prethodi danu izračuna troška nabave plina, čime se unaprjeđuje dosadašnji način izračuna cijene plina,
- ukida se **ograničenje maksimalne promjene troška nabave plina** između pojedinih regulacijskih godina,
- ukida se **načelo gornje granice krajnje cijene opskrbe plinom** koje je omogućavalo da opskrbljivač u obvezi javne usluge može samostalno donijeti odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom,
- **fiksna mjesečna naknada** za opskrbu plinom postaje sastavni dio troška opskrbe plinom koji se nudi na javnom natječaju za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge,
- **povećava se iznos tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu** za krajnje kupce koji nisu kućanstvo tijekom prva tri mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe, i to na način da se cijena zajamčene opskrbe za prvi mjesec određuje u iznosu koji je za 10% veći od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom, a za daljnja dva mjeseca u iznosu koji je za 20% veći od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom određenih za to distribucijsko područje, dok se za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima cijena zajamčene opskrbe izjednačava s cijenom zajamčene opskrbe za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu.

Detaljnija obrazloženja promjena navedena su u nastavku:

Struktura krajnje cijene opskrbe plinom - Trošak opskrbe plinom

Krajnja cijena opskrbe plinom prema Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, broj 34/18, 14/20) (dalje: prethodno važeća Metodologija), u razdoblju do 31. ožujka 2021. godine, sastoji se od referentne cijene plina, troška distribucije i troška opskrbe plinom, a od 1. travnja 2021. godine od troška distribucije i troška opskrbe plinom. Trošak opskrbe plinom, u skladu s prethodno važećom Metodologijom, od 1. travnja 2021. godine bio je namijenjen pokrivanju troškova poslovanja opskrbljivača u obvezi javne usluge, uključujući troškove nabave plina, troškove korištenja transportnog sustava i sustava skladišta plina, troškove organiziranja tržišta plina i troškove temeljem obračuna propisanih odredbama Pravila o organizaciji tržišta plina, te ostale operativne troškove opskrbljivača u obvezi javne usluge.

Osnovni kriterij za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge, **na javnom natječaju** kojeg provodi HERA, je **najniži trošak opskrbe plinom**. HERA će u natječajnoj dokumentaciji objaviti najviši trošak opskrbe plinom iznad kojeg ponude neće biti prihvatljive. Naime, tržište plina u Republici Hrvatskoj je tržište nesavršene konkurencije, što je osobito izraženo u segmentu opskrbe krajnjih kupaca kategorije kućanstvo. Kako bi se prevenirao rizik nuđenja i potencijalnog određivanja nerealno visokog iznosa troška opskrbe plinom, kao rezultata provedenog javnog natječaja, HERA, na temelju provedene analize elemenata troška opskrbe plinom, određuje i objavljuje najviši prihvatljivi trošak opskrbe plinom. Pri određivanju najvišeg troška opskrbe plinom HERA će u obzir uzeti sve relevantne elemente, uključujući troškove korištenja plinske infrastrukture te ostale operativne troškove i maržu opskrbljivača u obvezi javne usluge, kao i rizike povezane s neizvjesnošću kretanja pojedinih elemenata tijekom troipolgodisnjeg razdoblja.

Prema Metodologiji, trošak opskrbe plinom namijenjen je pokrivanju troškova korištenja plinske infrastrukture, odnosno transportnog sustava, sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP, troškova energije uravnoteženja i ostalih troškova u skladu s odredbama Pravila o organizaciji tržišta plina te ostalih operativnih troškova i marže opskrbljivača u obvezi javne usluge, čime trošak nabave plina nije predmetom natječaja te se njegov način utvrđivanja propisuje formulom na temelju podataka s referentnog plinskog tržišta TTF.

U skladu s Metodologijom, trošak opskrbe plinom određen za svako distribucijsko područje, na temelju provedenog javnog natječaja, ostaje nepromijenjen u razdoblju za koje je na natječaju odabran opskrbljivač u obvezi javne usluge.

Regulacijska godina za koju se utvrđuje krajnja cijena opskrbe plinom

Budući da je odredbama članka 59. ZTP-a propisano da se opskrbljivač u obvezi javne usluge određuje odlukom HERA-e na razdoblje od tri plinske godine, a na temelju javnog natječaja, predlaže se utvrđivanje krajnje cijene opskrbe plinom za **regulacijsku godinu koja je jednaka plinskoj godini**. Pri tome bi se odluka kojom se određuje krajnja cijena plina donosila za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca tekuće godine te za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna iduće godine.

Iznimno, prijelaznim odredbama se propisuje, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. utvrđivanje krajnje cijene opskrbe plinom za regulacijsku godinu koja je jednaka skladišnoj godini, osim za regulacijsku godinu 2023./2024. koja je pola godine duža, kako slijedi:

- za regulacijsku godinu 2021/2022., za razdoblje od 1. travnja 2021. do 31. prosinca 2021. te za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. ožujka 2022.
- za regulacijsku godinu 2022/2023., za razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. prosinca 2022. te za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023.
- za regulacijsku godinu 2023/2024., za razdoblje od 1. travnja 2023. do 31. prosinca 2023. te za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 30. rujna 2024.

Također, za regulacijsku godinu 2021/2022., za razdoblje od 1. travnja 2021. do 31. prosinca 2021. odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom HERA je dužna objaviti najkasnije do 22. ožujka 2021., a za razdoblje od 1. siječnja 2022. do 31. ožujka 2022. najkasnije do 22. prosinca 2021., s obzirom da od 1. siječnja 2022. započinje novo regulacijsko razdoblje za distribuciju plina.

Trošak nabave plina

Važeća cijena nabave plina odražava jedinični trošak nabave plina na referentnom plinskom tržištu, a izračunava se na temelju cijena terminskih ugovora (engl. *futures*) na nizozemskom plinskom tržištu

TTF (engl. *Title Transfer Facility*). Cijena nabave plina za regulacijsku godinu t utvrđuje se kao aritmetička sredina svih *Bid* i *Offer* cijena terminskih ugovora „*TTF Price Assessment – Summer*“ i „*TTF Price Assessment – Winter*“, objavljenih u godini t-1 u publikaciji ICIS HEREN „*European Spot Gas Markets*“, a koji se odnose na isporuku plina za regulacijsku godinu t.

Trošak nabave plina, prema Metodologiji, utvrđuje se **na temelju cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima** (zima i ljeto) na referentnom europskom plinskom tržištu (TTF), **objavljenih tijekom razdoblja od prethodnih 11 mjeseci** (razdoblje od 1. listopada prethodne godine do 31. kolovoza tekuće godine), za isporuku plina u regulacijskoj godini t (plinskoj godini) za koju se utvrđuje cijena nabave plina. Navedeno će se primjenjivati počevši od regulacijske (plinske) godine 2024/2025.

S obzirom da je regulacijsko razdoblje u međuvremenu potrebno sa skladišne promijeniti na plinsku godinu, a s ciljem da taj prijelaz minimalno utječe na način izračuna pojedinih komponenti i iznos krajnjih cijena, pri čemu se uzima u obzir smanjenje financijskog rizika vezanog uz nabavu plina na veleprodajnom tržištu od strane opskrbljivača u obvezi javne usluge, Metodologijom se za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. propisuje način utvrđivanja troška nabave plina kako slijedi:

- za regulacijsku godinu 2021/2022. - na temelju cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima (ljeto 21. i zima 21.) na referentnom europskom plinskom tržištu (TTF), objavljenih tijekom razdoblja koje započinje danom donošenja odluke HERA-e o određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. godine i završava 28. veljače 2021.,
- za regulacijsku godinu 2022/2023. - na temelju cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima (ljeto 22. i zima 22.) na referentnom europskom plinskom tržištu (TTF), objavljenih tijekom razdoblja od 1. travnja 2021. godine do 28. veljače 2022. godine,
- za regulacijsku godinu 2023/2024. - na temelju cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima (ljeto 23., zima 23., ljeto 24.) na referentnom europskom plinskom tržištu (TTF), objavljenih tijekom razdoblja od 1. travnja 2022. do 28. veljače 2023., i to kao prosječna vrijednost aritmetičke sredine cijena trgovanja ljetnim terminskim ugovorima (ljeto 23. i ljeto 24.) i aritmetičke sredine cijena trgovanja zimskim terminskim ugovorom (zima 23.).

Kako je navedeno, trošak nabave plina za prvu regulacijsku godinu 2021/2022. utvrđuje se na temelju cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima realiziranim u razdoblju od dana donošenja odluke o određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge do 28. veljače 2021. Ovim načinom, odnosno pomicanjem razdoblja koje je referentno za utvrđivanje troška nabave plina, pridonosi se smanjenju rizika nabave plina od strane opskrbljivača u obvezi javne usluge na veleprodajnom tržištu. Naime, opskrbljivači u obvezi javne usluge tek će nakon provođenja javnog natječaja i donošenja odluke o odabiru sklapati ugovore o kupoprodaji plina za potrebe opskrbe plinom krajnjih kupaca u obvezi javne usluge, pri čemu temelj za utvrđivanje kupoprodajne cijene neće biti povijesni podaci o postignutim cijenama terminskih ugovora već će se ista vjerojatno temeljiti na terminskim ugovorima u budućem ugovornom razdoblju. Na ovaj način eliminira se rizik nemogućnosti prebacivanja realnog troška nabave plina ostvarenog na veleprodajnom tržištu na krajnju cijenu javne usluge za prvu regulacijsku godinu.

Također, za određivanje troška nabave plina ukida se ograničenje maksimalne promjene troška nabave plina između regulacijskih godina (+/-10%), budući da krajnja cijena plina treba pratiti realna kretanja na veleprodajnom tržištu i reflektirati tržišne signale. Uz omogućavanje razvoja zdravog funkcioniranja tržišta plina, navedena promjena trebala bi rezultirati manjim rizikom za poslovanje opskrbljivača u obvezi javne usluge, a time i povoljnijom cijenom plina za krajnje kupce.

Načelo gornje granice krajnje cijene opskrbe plinom

Budući da će se trošak nabave plina, tj. veleprodajna komponenta cijene vezati direktno na cijene s likvidnog plinskog tržišta, a da će se trošak opskrbe plinom odrediti na temelju provedenog javnog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge, Metodologijom se ne zadržava načelo gornje granice krajnje cijene opskrbe plinom.

Također, osim na reguliranoj osnovi prema Metodologiji, krajnja cijena opskrbe plinom može se dogovarati i na tržišnim osnovama, tj. kupci iz kategorije kućanstvo i dalje imaju slobodan izbor žele li kupovati plin po reguliranoj cijeni određenoj na temelju javnog natječaja ili po tržišnoj cijeni koju će slobodno dogovarati s opskrbljivačem plinom.

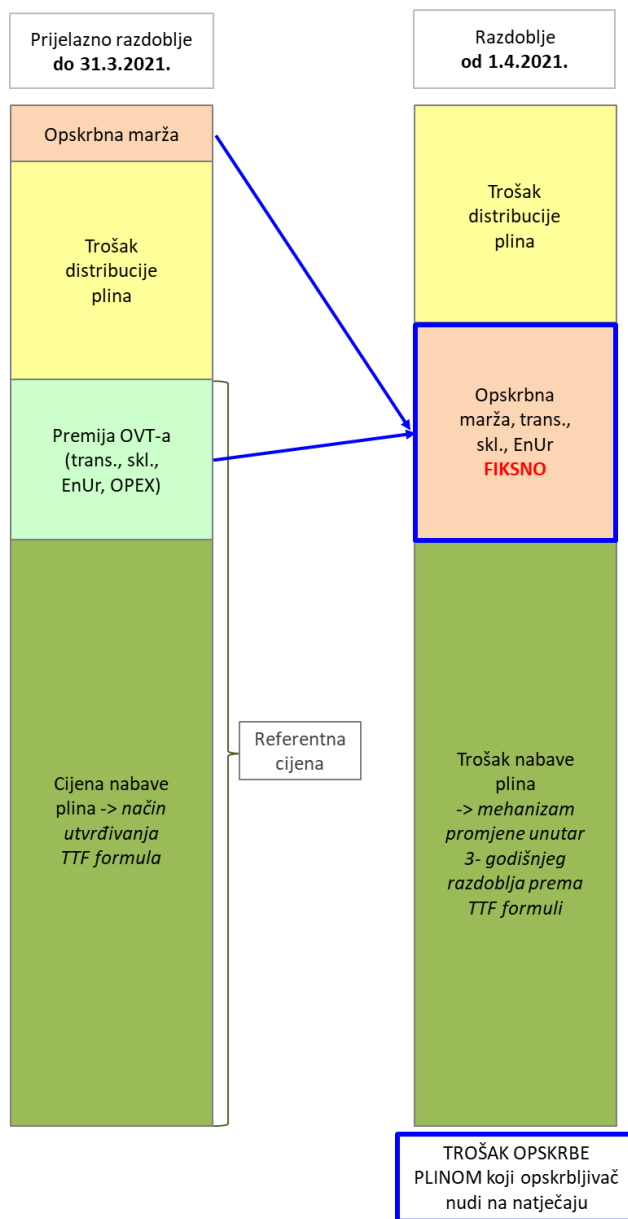
Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu

Iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima za prvih mjesec dana od dana početka zajamčene opskrbe do sada su bili jednaki iznosima tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom koje je za opskrbljivača u obvezi javne usluge na tom distribucijskom području donijela HERA, a daljnja dva mjeseca (do ukupno tri mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe) bili su veći za 10% od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom. Potrebno je naglasiti da su se prema odredbama prethodno važeće Metodologije iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji kupuju plin po tržišnim uvjetima odnosili i na krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo i na krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima.

Metodologijom se krajnji kupci kategorije kućanstvo koji kupuju plin po tržišnim uvjetima, u smislu primjene cijene zajamčene opskrbe, izjednačavaju s krajnjim kupcima kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu.

Nadalje, povećava se iznos tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za prva tri mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe, i to na način da se cijena zajamčene opskrbe za prvi mjesec određuje u iznosu koji je za 10% veći od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom određenih za to distribucijsko područje, a za daljnja dva mjeseca u 20% većem iznosu od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom određenih za to distribucijsko područje. Po isteku tri mjeseca od dana početka zajamčene opskrbe cijena zajamčene opskrbe za 30% je veća od iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom, što je istovjetno u odnosu na prethodno važeću Metodologiju. Naime, krajnji kupac koji kupuje plin po tržišnim uvjetima trebao bi biti motiviran na odabir novog opskrbljivača na tržištu u što kraćem roku, pa čak i prije nego počne koristiti javnu uslugu od strane zajamčenog opskrbljivača, što odgovara ulozi zajamčene opskrbe koja predstavlja javnu uslugu opskrbe plinom privremenog karaktera.

Struktura krajnje cijene opskrbe plinom za kupce iz kategorije kućanstvo u sadašnjem razdoblju do 31. ožujka 2021. godine, kao i prijedlog strukture za razdoblje od 1. travnja 2021. godine, shematski su prikazane na slici 1.

Slika 2. Shematski prikaz strukture krajnje cijene opskrbe plinom (bez PDV-a)